**ЗАТВЕРДЖУЮ**
**Проректор з наукової роботи**
**та інноваційної діяльності**
**Національного університету біоресурсів**
**і природокористування України,**
**доктор сільськогосподарських наук,**
**професор**
**_____ Оксана ТОНХА**
**«__» _____ 2025 р.**

# ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації доцента кафедри біології тварин Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата сільськогосподарських наук, доцента **ОСАДЧОЇ Юлії Василівни** на тему: **«Удосконалення умов утримання курей-несучок за врахування технологічних подразників різної тривалості, сили та етіології»**, поданої на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук з наукової спеціальності 06.02.04 «Технологія виробництва продуктів тваринництва»

Призначені рішенням Вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 11 від 22 травня 2025 року) рецензенти, а саме: **УГНІВЕНКО Анатолій Миколайович**, професор кафедри технологій у тваринництві, доктор сільськогосподарських наук, професор; **ТУРИНСЬКИЙ Василь Михайлович**, професор кафедри технологій у тваринництві, доктор сільськогосподарських наук, професор; **РУБАН Сергій Юрійович**, в. о. завідувача кафедри прикладної біології, генетики та розведення тварин, доктор сільськогосподарських наук, професор, розглянувши докторську дисертацію **ОСАДЧОЇ Юлії Василівни** на тему: **«Удосконалення умов утримання курей-несучок за врахування технологічних подразників різної тривалості, сили та етіології»** (тему дисертації затверджено (протокол № 11 від 22 травня 2025 року) рішенням Вченої ради Національного університету біоресурсів і природокористування України), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару наукової ради науково-дослідного інституту технологій та якості продукції тваринництва факультету тваринництва та водних біоресурсів Національного університету біоресурсів і природокористування України від 15 жовтня 2025 року, ухвалили:

**1. Актуальність теми дослідження.** Сучасне промислове птахівництво розвивається в умовах зростаючого глобального попиту на продукти тваринного походження, жорстких економічних викликів та підвищених вимог до якості й безпечності харчових продуктів, що зумовлює необхідність інтенсифікації виробництва за одночасного дотримання міжнародних стандартів благополуччя птиці. Надмірна щільність посадки, зменшення розміру угрупувань, розташування кліткових батарей на різних поверхах і використання світла з невідповідною довжиною хвилі є потужними технологічними подразниками, які здатні впливати на фізіологічний стан організму курей, знижувати несучість, збереженість поголів'я і економічну ефективність виробництва яєць. Оптимізація щільності утримання є ключовим фактором забезпечення продуктивності та благополуччя курей: переущільнення спричиняє підвищення рівня кортикостерону, зростання частоти агресивної поведінки та пошкодження покривів тіла, тоді як надмірне розрідження негативно позначається на рентабельності виробництва яєць. Величина угрупування формує соціальну структуру стада: стабільна ієрархія спостерігається за умов середніх угрупувань, тоді як надто великі групи підвищують рівень стресу та ризик канібалізму, а надто малі спричиняють посилене домінування окремих особин. Важливу роль у регуляції добових ритмів, гормонального статусу та відтворних функцій відіграє світловий режим.

Використання LED-світильників дозволяє програмувати спектральний склад та інтенсивність світла, забезпечуючи енергозбереження та біологічну ефективність. Не менш важливим параметром є висота розташування кліткових батарей, оскільки у багатоярусних системах формуються виражені вертикальні градієнти мікробіологічного навантаження, температури, вологості та газового складу. Однак, регламентовані параметри зазначених умов утримання курей або значно застарілі (ВНТП-АПК, 2005) або взагалі відсутні, що зумовлює необхідність їх оптимізації з урахуванням фенотипу сучасних яєчних кросів за використання 12-ярусних кліткових батарей.

Наукова та господарська важливість цієї проблеми зумовлює актуальність досліджень Ю.В. Осадчої.

**2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Національного університету біоресурсів і природокористування України за темами: «Удосконалення технологій розведення, відтворення та утримання птиці в умовах сучасного промислового виробництва» (номер державної реєстрації 0112U006340) та «Удосконалити фізіолого-біохімічні та молекулярно-генетичні методи прогнозування продуктивності тварин» (номер державної реєстрації 0121U112146).

**3. Особистий внесок здобувачки в одержанні наукових результатів.** Здобувачкою самостійно обґрунтовано наукову концепцію дисертації, сформульовано мету і визначено основні завдання дослідження, опрацьовано і проаналізовано наукову літературу, сформовано схеми проведення дослідів, здійснено підбір методів та методик, організовано і виконано увесь обсяг експериментальних досліджень, здійснено статистичну обробку отриманих даних, проаналізовано та інтерпретовано отримані дані, сформульовано висновки та пропозиції виробництву. Зокрема, для експериментального та наукового обґрунтування оптимальних умов утримання курей-несучок проведено серію досліджень з визначення впливу щільності посадки, розміру угрупувань, висоти розташування кліткових батарей довжини світлової хвилі LED-світильників на фізіологічний стан організму та продуктивність курей. Здійснено ряд досліджень впливу технологічних подразників на збереженість поголів'я та продуктивність курей (загалом понад 3,7 млн гол. курей). Проведено серію досліджень морфологічних та біохімічних показників крові курей-несучок (загалом 1200 зразків крові курей). Реалізовано розробку маркерної панелі інтегральних імуногематологічних індексів, які є інформативними прогностичними індикаторами розвитку адаптаційного синдрому у курей. Для вивчення впливу досліджуваних технологічних подразників на обсяги виробництва харчових яєць та економічну ефективність оптимізованих умов утримання курей-несучок проведено ряд науково-господарських досліджень (загалом 16 пташників з поголів'ям від 181440 до 475104 курей у кожному). У всіх опублікованих працях у співавторстві, за згодою, використано лише особисті результатів досліджень, які задекларовано у «Списку опублікованих праць за темою дисертації».

**4. Ступінь використання у дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації здобувачки та відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.** У докторській дисертації кандидата сільськогосподарських наук, доцента Ю. В. Осадчої відсутні матеріали її кандидатської дисертації.

Дисертація є самостійно написаною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування. Таким чином, у дисертаційному дослідженні Ю. В. Осадчої відсутні порушення академічної доброчесності.

**5. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації.** Наукові положення, висновки, що викладені

в дисертації, є експериментально та науково обґрунтованими, достовірними, аргументованими та статистично обробленими з використанням програми Microsoft Excel.

**6. Наукова новизна одержаних результатів дослідження.** Дисертаційне дослідження вперше здійснено у комплексному багаторівневому форматі й поглиблює сучасні уявлення про фізіолого-біохімічні механізми стрес-реакцій у курей-несучок за умов промислового кліткового утримання. Результати формують нову концепцію регуляції гомеостазу організму птиці під впливом поєднаних технологічних чинників – щільності посадки, розміру соціальних угрупувань, висоти розташування кліткових батарей та спектральних характеристик освітлення – і визначають оптимальні параметри, що забезпечують одночасне збереження продуктивності та добробуту птиці.

Новими обґрунтованими гранично допустимими та оптимальними умовами промислового утримання курей-несучок, що мінімізують стресову відповідь і забезпечують високу продуктивність є: щільність посадки – 25,3 гол./м$^2$, що підвищує валовий вихід харчових яєць і рентабельність без негативного впливу на фізіологічний стан; соціальна структура – групи по 52–93 голови, які забезпечують максимальну збереженість і несучість завдяки зниженню соціального стресу; висота кліткових батарей – розміщення на 3–4 поверхах як оптимальне за мінімальним мікробіологічним навантаженням і стабільним біохімічним профілем; світлове середовище – LED-освітлення з довжиною хвилі ~650 нм, яке підтримує стабільний гормональний ритм, оптимізує імунно-гематологічні показники та збільшує річний вихід яєць на десятки відсотків порівняно з короткохвильовим синім спектром.

Вперше показано, що тривале промислове утримання курей-несучок за дії комбінованих технологічних подразників індукує стійкий зсув лейкоцитарної формули вліво, активацію мікрофагально-макрофагальної ланки та проліферативної активності кісткового мозку. Доведено інформативність таких інтегральних імуногематологічних індексів, як індекс зсуву лейкоцитів (ІЗЛК), індекс співвідношення гетерофілів і лімфоцитів (ІСГЛ), індекс імунореактивності (ІІР), індекс співвідношення гетерофілів і моноцитів (ІСГМ), індекс співвідношення лімфоцитів і моноцитів (ІСЛМ), індекс співвідношення лімфоцитів і еозинофілів (ІСЛЕ), лімфоцитарний індекс (ЛІ), лімфоцитарно-гранулоцитарний індекс (ІЛГ), загальний індекс (ЗІ), індекс співвідношення лейкоцитів і ШОЕ (ІЛШОЕ), які є ранніми маркерами хронічного стресу й ендогенної інтоксикації та за чутливістю перевищують традиційні морфогематологічні показники.

Вперше доведено, що прямо корелювала інтенсивність технологічного навантаження та зміна біохімічного профілю: розвитком гіперглікемії, дисбалансом азотного й мінерального обміну (зсув співвідношення Ca:P), активацією катаболічних і оксидативних процесів. Установлено підвищення активності ключових ензимів аспартатамінотрансферази (АСТ), лужної фосфатази (ЛФ), лактатдегідрогенази (ЛДГ) та гамаглутамілтрансферази (ГГТ), що закономірно відображає мембранно-деструктивні явища, порушення енергетичного метаболізму та стимуляцію гепатоцитарних і м’язових ферментативних систем у відповідь на стрес.

Вперше розкрито цілісну патогенетичну модель стресу у курей, які підтверджують встановлені сильні прямі зв’язки між вмістом лейкоцитів і концентрацією глюкози, активністю ЛДГ та АСТ; між гетерофілами й рівнем глюкози, креатиніну та активністю ЛФ і ЛДГ; а також низку інверсних залежностей між гемоглобіном, тромбоцитами, лімфоцитами та показниками вуглеводно-азотного й фосфорного обміну, які відображають інтегровану реакцію імунної, кровотворної та метаболічної систем на комплексні технологічні стресори.

Отримані результати створюють науково обґрунтовану платформу для розроблення системи керування технологічними стресорами у промисловому птахівництві. Запропоновані інтегральні індекси та кореляційні моделі рекомендовано впроваджувати як діагностичні інструменти раннього моніторингу добробуту птиці, прогнозування продуктивності та оцінки ефективності технологічних змін. Робота суттєво розширює фундаментальні уявлення про механізми стрес-фізіології сільськогосподарської птиці, визначає критичні параметри промислового утримання та формує нову наукову основу для підвищення

економічної ефективності виробництва харчових яєць за одночасного забезпечення високого рівня біологічного благополуччя курей-несучок.

**7. Практичне значення одержаних результатів дослідження та їх впровадження.** Результати дисертаційного дослідження мають прикладну цінність для промислового птахівництва та ветеринарної медицини, оскільки формують науково обґрунтовану основу оптимізації технологічних параметрів утримання курей-несучок з метою підвищення продуктивності, економічної ефективності та забезпечення добробуту птиці.

Встановлено біологічно та економічно оптимальну щільність посадки 25,3 гол./м$^2$ (395 см$^2$/гол.), що забезпечує підвищення валового виходу харчових яєць без порушення гомеостазу та фізіологічного стану курей. Обґрунтовано доцільність формування соціальних груп чисельністю 52–93 голови, що мінімізує хронічний стрес, агресивну поведінку та травматизм, стабілізує показники несучості й збереженості поголів'я. Показано переваги утримання курей на 3–4 ярусах багатоярусних кліткових батарей, де реєструється знижене мікробіологічне навантаження та кращі показники продуктивності і здоров'я порівняно з нижніми рівнями.

Розроблено рекомендації щодо застосування LED-освітлення з довжиною хвилі близько 650 нм, яке забезпечує стабільність біохімічних і гематологічних показників, сприяє підвищенню несучості та європейського коефіцієнта ефективності виробництва яєць. Доведено, що виключення короткохвильового синього спектра знижує ризик розвитку хронічного стресу, гіперглікемії та порушень мінерального обміну.

Запропоновано впровадження системи виробничого моніторингу на основі інтегральних імуногематологічних індексів (ІЗЛК, ІСГЛ, ІІР, ІСГМ, ІСЛМ, ІСЛЕ, ЛІ та ін.), як об'єктивних маркерів хронічного стресу й ендогенної інтоксикації, що дозволяє оперативно оцінювати фізіологічний стан поголів'я та своєчасно коригувати технологічні умови утримання.

Практична реалізація отриманих рекомендацій забезпечує зростання річного виробництва харчових яєць, зниження витрат корму та втрат поголів'я, а також підвищення прибутковості, що підтверджено виробничо-економічними розрахунками. Запропоновані підходи відповідають сучасним стандартам інтенсивного птахівництва та вимогам щодо добробуту тварин.

Матеріали дисертації доцільно використовувати в освітньому процесі закладів вищої освіти при підготовці фахівців за спеціальностями Н2 «Тваринництво», Н6 «Ветеринарна медицина», 091 «Біологія та біохімія», а також у науково-дослідній і виробничій діяльності лабораторій ветеринарного та зоотехнічного профілю.

**8. Обізнаність здобувачки з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою.** Здобувачкою у процесі написання дисертації опрацьовано 916 джерел спеціальної літератури (у тому числі 886 латиницею) інших вчених, а саме Borille R., Campbell D. L. M., Campo J. L., Cheng H. W., Dennis R. L., Dhabhar F. S., Edwards L. E., El-Lethey H., El-Sabrouta K., Fernandes A. M., Geng A. L., Guo Y. L., Hassan M. R., Herman J. P., Hofmann T., Huber-Eicher B., Kang S. W., Kim M. J., Lee C., Li D., Li J. Y., Mancinelli C., Maxwell M. H., Nasr M. A. F., Ncho C. M., Nielsen S. S., Nwaigwe C. U. та ін. За обраною тематикою Ю. В. Осадча має достатню обізнаність з результатами наукових досліджень вітчизняних та іноземних вчених.

**9. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях.** Основні положення дисертації опубліковано в 41 науковій праці, з яких 5 статей у періодичних наукових виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України та/або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, 21 стаття у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, стаття у колективній монографії, 3 науково-методичні рекомендаціях, 11 тез наукових доповідей.

**Статті у періодичних наукових виданнях,**
**включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України**
**та/або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних**
**Web of Science Core Collection та/або Scopus**

1. **Osadcha Y. V.**, Sakhatsky M. I., Kulibaba R. O. Serum clinical biochemical markers of Hy-Line W-36 laying hens under the influence of increased stocking densities in cages of multilevel batteries. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2021. Vol. 12 (3). P. 425–429. *(Здобувачкою доведено вплив щільності утримання курей-несучок на біохімічний профіль їх організму)*.

2. **Osadcha Y.**, Pavlovych O. Influence of Different Stocking Densities on Some Blood Parameters in Laying Hens. Yuzuncu Yil University Journal of Agricultural Sciences. 2023. Vol. 33 (1). P. 111–118. *(Здобувачкою обґрунтовано вплив щільності утримання курей-несучок на гематологічні показники їх організму)*.

3. **Osadcha Y.**, Sakhatsky M., Dzhus P. Effect of monochrome light with different wavelengths on biochemical parameters of hens. Journal of Animal Behaviour and Biometeorology. 2023. Vol. 11 (2). 2023014. *(Здобувачкою показано вплив на організм курей-несучок довжини світлової хвилі та обґрунтовано їх оптимальні параметри задля підтримання оптимального фізіологічного стану організму та високої продуктивності)*.

4. Osadcha Y. Haematological parameters of laying hens under different group size. Anatomia, Histologia, Embryologia. 2023. Vol. 52 (6). P. 919–926.

5. **Osadcha Y.**, Shulyar A., Sydorenko O., Jus P., Shulyar A. Biochemical parameters of hens blood under the influence of technological irritants of various etiologies. Scientific Horizons. 2023. Vol. 26 (9). P. 70–80. *(Здобувачкою доведено необхідність корекції умов утримання курей-несучок за впливу на їх організм технологічних подразників різної етіології)*.

**Статті у наукових виданнях,**
**включених до Переліку наукових фахових видань України**

6. Sakhatsky M. I., **Osadcha Yu. V**. Clinical-biochemical status of hens due to changes of battery cages height location. Theoretical and Applied Veterinary Medicine. 2021. Vol. 9 (3). P. 130–134. *(Здобувачкою доведено вплив на організм курей висоти розташування кліткових батарей та показано необхідність корекції умов утримання несучок)*.

7. Осадча Ю. В. Неспецифічні реакції організму курей за впливу технологічного стресору. Аграрний вісник Причорномор'я. 2021. Вип. 101. С. 16–22.

8. Осадча Ю. В. Репродуктивна функція курей за дії технологічного стресору. Агроекологічний журнал. 2021. № 3. С. 127–134.

9. Осадча Ю. В. Неспецифічні адаптивні реакції організму курей за впливу довжини світлової хвилі. Агроекологічний журнал. 2021. № 4. С. 105–114.

10. Осадча Ю. В. Діагностичне значення інтегральних імуногематологічних індексів як маркерів хронічного стресу у курей. Біологія тварин. 2021. Вип. 23 (2). С. 19–25.

11. Сахацький М. І., **Осадча Ю. В.** Реалізація потенційної продуктивності курей за впливу величини угрупування. Біологія тварин. 2021. Вип. 23 (4). С. 8–14. *(Здобувачкою проаналізовано вплив величини угрупування на продуктивність курей та показано необхідність корекції даних умов утримання за утримання курей у промислових умовах)*.

12. Осадча Ю. В. Вплив величини угрупування на неспецифічну реактивність організму курей. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2021. Вип. 3 (111). С. 75–83.

13. Осадча Ю. В. Реакція організму курей на зміну висоти розташування кліткової батареї. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2021. № 3. С. 150–156.

14. **Осадча Ю. В.**, Сахацький Г. І. Діагностичне значення інтегральних імуногематологічних індексів як маркерів гострого стресу у курей. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2021. № 4. С. 162–170. *(Здобувачкою проведено пошукові дослідження та доведено можливість використання інтегральних діагностичних індексів у якості маркерів стресу у курей)*.

15. Осадча Ю. В. Біохімічний профіль та активність ензимів сироватки крові курей за впливу величини угрупування. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво». 2021. Вип. 4 (47). С. 114–118.

16. **Осадча Ю. В.**, Сахацький Г. І. Вплив довжини світлової хвилі на життєздатність та репродуктивну функцію курей. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького. Серія: Сільськогосподарські науки. 2021. Т. 23. № 95. С. 76–81. *(Здобувачкою проаналізовано вплив довжини світлової хвилі LED-освітлення на продуктивність курей та показано необхідність корекції даних умов утримання за утримання курей у промислових умовах)*.

17. Осадча Ю. В. Життєздатність та репродуктивна функція курей за зміни висоти розташування кліткової батареї. Таврійський науковий вісник. 2021. № 121. С. 177–183.

18. Осадча Ю. В. Вплив величини угрупування курей на їх життєздатність та репродуктивну функцію. Таврійський науковий вісник. 2021. № 122. С. 232–238.

19. Осадча Ю. В. Зміни гематологічних параметрів у курей за короткотермінового впливу негативних факторів навколишнього середовища. Тваринництво та технології харчових продуктів. 2021. Т. 12. № 4. С. 46–55.

20. **Осадча Ю. В.**, Сахацький Г. І. Ефективність виробництва харчових яєць за використання для утримання несучок монохромного світла з різною довжиною світлової хвилі. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2021. № 6 (94). *(Здобувачкою проаналізовано ефективність виробництва харчових яєць за впливу довжини світлової хвилі LED-освітлення та показано необхідність корекції даних умов утримання для отримання більшої кількості яєць*).

21. **Осадча Ю. В.**, Базиволяк С. М., Паскевич Г. А. Вплив умов утримання на продуктивність курей та ефективність виробництва харчових яєць. Сучасне птахівництво. 2022. № 5–6. С. 8–13. *(Здобувачкою проаналізовано ефективність виробництва харчових яєць та показано необхідність корекції умов утримання для отримання більшої кількості яєць)*.

22. Осадча Ю. В. Зміни гематологічних параметрів у курей за використання для утримання несучок монохромного світла з різною довжиною світлової хвилі. Таврійський науковий вісник. 2022. № 125. С. 154–160.

23. Осадча Ю. В. Зміни лейкоцитарного профілю крові курей-несучок за впливу монохромного світла з різною довжиною хвилі. Таврійський науковий вісник. 2022. № 126. С. 193–198.

24. **Осадча Ю. В.**, Кулібаба Р. О., Панькова С. М. Яєчна продуктивність курей залежно від умов штучного освітлення приміщення в зоні їх утримання. Сучасне птахівництво. 2022. № 11–12. С. 25–30. *(Здобувачкою проаналізовано збереженість поголів'я та продуктивність курей за умов штучного освітлення приміщення в зоні їх утримання у клітках багатоярусних батарей)*.

25. Кулібіба Р. О., **Осадча Ю. В.**, Хмельничий Л. М. Продуктивність та збереженість курей яєчного кросу залежно від щільності утримання в клітках багатоярусних батарей. Сучасне птахівництво. 2023. № 5–6. С. 23–27. *(Здобувачкою проаналізовано збереженість поголів'я та продуктивність курей за впливу щільності утримання курей)*.

26. **Осадча Ю. В.**, Кулібаба Р. О., Паскевич Г. А. Продуктивність курей яєчного кросу залежно від їх чисельності в клітках 12-ярусних батарей. Сучасне птахівництво. 2023. № 7–8. С. 18–22. *(Здобувачкою проаналізовано збереженість поголів'я та продуктивність курей за впливу величини угрупування курей у клітках багатоярусних батарей)*.

**Стаття у колективній монографії**

27. Sakhatskyi M. I., **Osadcha. Yu. V.** Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural science: Collective monograph. Vol. 3. Riga, Latvia, 2021. P. 186–207. *(Здобувачкою проаналізовано життєздатність поголів'я, несучість та ефективність виробництва харчових яєць за різної щільності їх утримання, проаналізовано ефективність виробництва за різних умов утримання курей та показано необхідність корекції умов утримання для отримання більшої кількості яєць)*.

**Науково-методичні рекомендації**

28. Осадча Ю. В. Оптимізація величини угрупування курей-несучок промислового стада за використання багатоярусних кліткових батарей: науково-методичні рекомендації. Київ, 2024. 57 с.

29. Осадча Ю. В. Оптимізація умов освітлення пташників під час утримання курей-несучок промислового стада у багатоярусних кліткових батареях: науково-методичні рекомендації. Київ, 2024. 71 с.

30. Осадча Ю. В. Оптимізація щільності утримання курей-несучок промислового стада за використання багатоярусних кліткових батарей: науково-методичні рекомендації. Київ, 2024. 63 с.

**Тези наукових доповідей**

31. Сахацький М. І., **Осадча Ю. В.**, Кучмістов В. О. Продуктивність курей промислового стада залежно від умов утримання. Наукові і технологічні виклики тваринництва у XXI столітті: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 90-річчю від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка УААН і РААН Г. О. Богданова, м. Київ, 12–14 березня 2020 року: тези доповіді. Київ, 2020. С. 99–103. *(Здобувачкою виконано дослідження, взято участь в обробці та інтерпретації отриманих результатів та формуванні висновків)*.

32. Осадча Ю. В. Вплив висоти розташування кліткових батарей на параметри клінічної біохімії сироватки крові курей. Науковий прогрес у тваринництві та птахівництві: XV Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених, присвячена 90-річчю від дня народження доктора економічних наук, професора, академіка УААН Омельяненко Андрія Оксентійовича, м. Харків, 26–27 серпня 2021 року: тези доповіді. Харків, 2021. С. 87–90.

33. Осадча Ю. В. Гематологічний профіль курей-несучок за впливу висоти розташування кліткових батарей. Фактори експериментальної еволюції організмів: XV і XVI Міжнародна наукова конференція, м. Кам'янець-Подільський, 20–25 вересня 2021 року: тези доповіді. Кам'янець-Подільський, 2021. С. 199–200.

34. Осадча Ю. В. Вплив висоти розташування кліткових батарей на продуктивність промислового стада курей кросу «HY-LINE W-36». Сучасна наука: стан та перспективи розвитку тваринництва України в умовах євроінтеграції: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Херсон, 23 вересня 2021 року: тези доповіді. Херсон, 2021. С. 144–148.

35. Осадча Ю. В. Ефективність виробництва харчових яєць за підвищеної щільності утримання курей-несучок. Інновації у птахівництві: І Міжнародна науково-практична онлайн конференції, с. Бірки, Харківська область, 8 жовтня 2021 року: тези доповіді. Бірки, 2021. С. 54–58.

36. Осадча Ю. В. Клініко-біохімічний статус курей за впливу величини угрупування. Наукові здобутки у вирішенні актуальних проблем виробництва і переробки продукції тваринництва: Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених та здобувачів освіти, м. Житомир, 16 грудня 2021 року: тези доповіді. Житомир, 2021. С. 131–133.

37. Осадча Ю. В. Збереженість, маса тіла та продуктивність курей за впливу величини угрупування. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії: XLVI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, м. Переяслав, 2022 року: тези доповіді. Переяслав, 2022. С. 93–96.

38. Осадча Ю. В. Вплив величини угрупування на фізіологічний стан організму курей. Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти та суспільства: Міжнародна науково-практична конференція, м. Полтава, 11 травня 2022 року: тези доповіді. Полтава, 2022. С. 45–46.

39. Осадча Ю. В. Динаміка біохімічних параметрів сироватки крові курей за впливу висоти розташування кліткових батарей. Modern Research in World Science: 2nd International Scientific and Practical Conference, May 15–17, 2022, Lviv: book of abstract. Lviv, 2022. P. 50–56.

40. Осадча Ю. В. Неспецифічна реактивність організму курей за впливу світлового подразника. Science, Education, Technology and Society: Problems and Prospect: International Scientific-Practical Conference, Bratislava, Slovakia, November 3, 2023: book of abstract. Bratislava, Slovakia, 2023. P. 45–47.

41. Осадча Ю. В. Неспецифічна реактивність організму курей за впливу соціального подразника. Актуальні аспекти розвитку науки і освіти: ІІІ Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 09–10 листопада 2023 року: тези доповіді. Одеса, 2023. С. 242–244.

**10. Впровадження наукових досліджень у практику.** Одержані результати досліджень впроваджено у ФГ «ЧЕРВОНА КАЛИНА», ФГ «ПТАШИНІ ДВОРИ ПОЛТАВЩИНИ» та ТЗОВ «ЗАГАЇ», а також у навчальний процес при викладанні дисциплін для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» та ОС «Магістр»: «Біоетика, біобезпека і благополуччя у тваринництві», «Управління продуктивністю тварин», «Крафтова продукція тваринництва», «Розведення тварин», «Математичні методи в біології», а також у науковому процесі під час підготовки наукових робіт студентами кафедри прикладної біології, розведення та генетики тварин Національного університету біоресурсів і природокористування України; «Технологія виробництва продукції тваринництва», «Благополуччя тварин», «Етологія тварин» та «Зоопсихологія», а також у науковій роботі кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О. В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету; при підготовці фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 09 «Біологія» спеціальності 091 «Біологія та біохімія» Інституту розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН.

**11. Апробація результатів дослідження.** Результати дослідження доповідалися на таких міжнародних науково-практичних конференціях: «Наукові і технологічні виклики тваринництва у XXI столітті», присвячена 90-річчю від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка УААН і РААН Г. О. Богданова (м. Київ, 2020 р.); «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» (м. Переяслав, 2020 р.); «The world of science and innovation» (м. Лондон, Велика Британія, 2020 р.); «Фактори експериментальної еволюції організмів» (м. Кам’янець-Подільський, 2021 р.); «Current Issues of Modern Science and Practice» (м. Рим, Італія, 2021 р.); «Інновації у птахівництві» (с. Бірки, Харківська область, 2021 р.); «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії» (м. Переяслав, 2022 р.); «Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти та суспільства» (м. Полтава, 2022 р.); «Modern Research in World Science» (м. Львів, 2022 р.); «Science, Education, Technology and Society: Problems and Prospects» (м. Братислава, Словаччина, 2023 р.); «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти» (м. Одеса, 2023 р.); всеукраїнських науково-практичних конференціях: молодих вчених та здобувачів освіти (м. Житомир, 2021 р.); «Сучасна наука: стан та перспективи розвитку тваринництва України в умовах Євроінтеграції» (м. Херсон, 2021 р.); «Сучасні технології у тваринництві і рибництві» (м. Київ, 2022 р.); «Науковий прогрес у тваринництві та птахівництві», присвячена 90-річчю від дня народження доктора економічних наук, професора, академіка УААН Омельяненка Андрія Оксентійовича (м. Харків, 2022 р.); «Навколишнє середовище – виробництво продукції – екологічні проблеми» (м. Київ, 2022 р.).

**12. Характеристика здобувачки, її шлях у науці, ступінь наукової зрілості.** Проведені дослідження й опубліковані наукові праці характеризують Ю. В. Осадчу як кваліфікованого фахівця і цілеспрямовану та наполегливу дослідницю. Здобувачка володіє методами та прийомами методології наукових досліджень, має наукові знання, усесторонню ерудицію. Їй притаманне логічно-абстрактне мислення, вміння ставити завдання та пропонувати нестандартні шляхи їх вирішення, виділяти головні та вторинні аспекти.

Осадча Ю. В. є сформованою, кваліфікованою науковицею з глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки, високою ерудицією, що дозволяє віднести її до числа фахівців зі спеціальності 06.02.04 «Технологія виробництва продуктів тваринництва».

**Висновок.** Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів для тваринництва, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, відповідність роботи вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, наукова рада науково-дослідного інституту технологій та якості продукції тваринництва факультету тваринництва та водних біоресурсів Національного університету біоресурсів і природокористування України рекомендує дисертацію ОСАДЧОЇ Юлії Василівни на тему: «Удосконалення умов утримання курей-несучок за врахування технологічних подразників різної тривалості, сили та етіології» до розгляду у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук з наукової спеціальності 06.02.04 «Технологія виробництва продуктів тваринництва».

Рецензенти:

**Професор кафедри технологій у тваринництві**
**Національного університету біоресурсів**
**і природокористування України,**
**доктор сільськогосподарських наук,**
**професор** **Анатолій УГНІВЕНКО**

**Професор кафедри технологій у тваринництві**
**Національного університету біоресурсів**
**і природокористування України,**
**доктор сільськогосподарських наук,**
**професор** **Василь ТУРИНСЬКИЙ**

**В. о. завідувача кафедри прикладної біології,**
**розведення та генетики тварин**
**Національного університету біоресурсів**
**і природокористування України,**
**доктор сільськогосподарських наук,**
**професор** **Сергій РУБАН**